

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 5. An distinctio rationis fiat per præcisionem objectivam, an formalem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

§. V.

An Distinctio Rationis fiat per Præcisionem Objectivam, an verò per Formalem?

197. *Nota 1.* Agitur hìc solùm de distinctiõne rationis *causali & activa*, sive *de cognitione præscindente*, per quam fit distinctio rationis ratiocinatæ. Hinc advertes, quæstionem hìc non esse *de præcisione materiali & physica*, quâ physicè aliquid separatur ab altero, v. g. auris à capite furis, vel ramus ab arbore: Sed agi hìc *de præcisione intentionali*, quâ unum ab altero separatur intentionaliter, h. e. unum cognoscitur, altero huic realiter identificato non cognito. De hac cognitione

198. *Nota 2.* Cognitionis in genere est *vitalis perceptio objecti*. Hæc si entitativè materialis fit, dicitur *sensatio*, quia effectivè procedit à potentia aliqua materiali v. g. à sensu externo, ut visio ab oculo; vel à sensu interno, qualis est Phantasia. Si autem perceptio objecti fit spiritualis, vocatur *intellectio, cognitio spiritualis, vel imago expressa objecti, verbum mentis, vel operatio mentis*; quia effectivè procedit à potentia spirituali, qualis est intellectus. Producitur autem à nobis viatoribus intellectio dependenter à speciebus, per sensus externos & phantasiam haustis: Nam ut commune fert axioma: *Nil in intellectu, quod non priùs fuerit in sensu*. Quodsi objectum à sensibus omninò remotum sit, tunc non poterit quidem cognosci in se & per species proprias; cognosci

tamen

tamen poterit per species alienas: Sic substantias spirituales cognoscimus per species à sensibilibus accidentibus desumptas. Porro modus cognoscendi multiplex est: *Intuitivus*. Quando cognoscimus & intuemur rem existentem ut talem, vel per species proprias. *Abstractivus*. Quando cognoscimus rem per species alienas. *Quidditativus*. Quando cognoscimus rem per se ipsam sine speciebus, ita ut eam discernere valeamus ab omni alia re etiam simillimâ. *Comprehensivus*. Quando totam rem cognitione nostrâ exhaurimus, sive dum cognoscimus rem, quantum est cognoscibilis. *Præcisivus*. Quando intellectus non exhaurit omnem rei cognoscibilitatem.

199. *Nota 3.* Præcisio activa ulterius dividitur in positivam & negativam. *Positiva* est: quando intellectus expressè negat unam perfectionem aut formalitatem de altera, & hæc est actus iudicii. *Negativa* est cognitio, quâ intellectus præcisè cognoscit unum, quod præscinditur, & non cognoscit alterum, à quo præscinditur, & est actus apprehensionis. De hac *negativâ, causali & intentionali præcisione* maximè hîc lis est, circa quam moderno tempore duæ sunt celebriores Philosophorum sententiæ. *Prima* est *Formalistarum*, sive Nominalium reformatorum. Hi rejectâ præcisione passivâ, quæ se tenet ex parte objecti, estque ipsa passiva separatio intentionalis unius prædicati ab altero realiter identificato, dicunt totam præcisionem se tantum tenere ex parte actûs:

actûs: i. e. *Præcisio formalis est actus intellectûs duas v. g. formalitates realiter identificatas ab invicem separans, non quidem quòd unam cognoscat, & alteram non cognoscat EX PARTE OBJECTI & in recto; sed quòd utramque cognoscat ex parte objecti, unam autem duntaxat EX PARTE ACTUS, sive modi cognoscendi.* Qui potest capere, capiat! Certè ipsi Formalistæ, ut hanc descriptionem explicent, in tres abeunt vias. Alii enim *Hurtadum*, alii *Arriagam*, alii *Oviedum* sequuntur, quorum explicationes hic annectere nimis longum foret. *Secunda est Objectivistarum*, qui præter præcisionem formalem activam tenentem se *ex parte actûs*, admittunt etiam passivam tenentem se *ex parte objecti*, non quidem *physicè* existentis, sed *intentionaliter*. Differt hæc præcisio intentionaliter objectiva à formali. 1. *ex modo tendendi.* *Formalis* enim tendit in objectum *confusè*, prædicata reliqua ejusdem rei confundendo, cognoscitque rem *physicè* existentem, ut *physicè* existentem. Dum enim *Formalista* animal ut genus concipiunt, dicunt sibi repræsentari animalia omnia & singula, rationalia & irrationalia. Dum animal Petri ab ejus rationali præscindunt; ajunt sibi repræsentari totum Petrum sub claritate tantùm animalis, cætera autem *confusè*. Verùm *Præcisio intentionaliter objectiva* non confundit; sed unum prædicatum ab altero intentionaliter separat, h. e. Unum cognoscit, alterum non cognoscit tum *ex parte actûs*, tum *ex parte objecti*, & hinc differt

2. Ra-

2. *Ratione objecti*; Nam præcisio formalis habet quidem inadæquatas cognitiones, sed non habet inadæquata objecta, cum totum objectum directum semper objiciatur intellectui, & si animal v. g. formaliter præcisum à rationali poneretur à parte rei, poneretur totus homo. Econtrà præcisio objectiva habet prædicatam intentionaliter separata, & objecta inadæquata. Differt 3. *Ratione subjecti, & ratione formæ hujus concreti: Præcisum*. Formalis enim pro subjecto habet rem ipsam v. g. Petrum; pro forma habet ipsam cognitionem. Objectiva verò pro forma statuit habitudinem intrinsecam subjecto, quâ cognitionem respicit tanquam conditionem, & causam sui esse intentionaliter distincti ab esse rationalis. Subjectum autem dicit ipsam formalitatem præcisam v. g. Animal præcisum. Differt 4. ex hoc, quod Formalis denominationem *Præcisæ* appetet denominationem *purè extrinsecam*; Objectiva verò tuetur denominationem hanc esse *intrinsecam* objecto præciso, ab extrinseco, scilicet ab intellectu seu cognitione.

200. *Dico*. Distinctio rationis inter gradus metaphysicos fit per præcisionem intentionaliter objectivam. *Probatum primò ex ratione*. Distinctio rationis ratiocinatæ inter gradus metaphysicos fieri debet per talem cognitionem, vi cuius cognosco v. g. Animal tantum absque rationali sibi realiter identificato; sed præcisio objectiva est talis cognitio; ergo per hanc debet fieri distinctio rationis &c. Negant Formalistæ

malistæ maj. & ejus suppositum. *Prob. præprimis suppositum.* Tunc animal cognosci absque rationali potest, si rationale non sit de essentia animalis, licet sit cum illo realiter identificatum; sed rationale non est de essentia animalis; ergo. *Maj. Constat;* Quia res physicè existere potest absque eo, quod non est de essentia ejus physica; ergo existere quoque poterit intentionaliter & logicè sine illo, quod non est de essentia ejus logica. *Minorem sic probo:* Si animal includeret in sua essentia logica differentias, ergo vel ambas simul, vel unam tantum? Inprimis non includit ambas simul; aliàs foret chimæra, cum identificatum sibi haberet hominem & brutum; nec posset verè prædicari de homine, nec de bruto. Deinde non includit unam tantum; aliàs non foret univocum, & suis membris dividendis æqualiter non conveniret. Adhæc Animal definitur absque rationali, *Principium sentiendi.* Quâ igitur ratione rationale de essentia ejus metaphysica vel logica sit? *Prob. nunc etiam maj. syllogismi primi in ratione positi.* Distinctio rationis inter gradus metaphysicos per talem præcisionem fieri debet, per quam fiunt extrema intentionalia; ergo fieri debet per talem cognitionem, vi cujus unus gradus cognoscitur, altero nullo modo cognito, qualis est præcisio objectiva. *Ant. prob.* Distinctio realis intercedere debet inter extrema realia objecta; ergo & distinctio rationis intercedere debet inter extrema, sive objecta intentionalia; sed unde illa, nisi per præcisionem
L. fiant?

fiant? certè à parte rei non sunt: cùm omnes gradus metaphysici realiter sint eadem indivisibilis entitas. *Probaturs thesis secundò auctoritate Philosophi.* Hic lib. 7. *Metaphys. cap. 12.* vel *apud Sylvest. Maurum. cap. 14.* sic habet: *Genus etenim non videtur particeps esse differentiarum: simul namque contrariorum idem participaret; differentia namque contrariae, quibus genus differt. Infero.* Ergo juxta *Arist.* differentiaè nullo modo nequidem confusè continentur in ratione generis; ergo differentia v. g. *rationale*, non tantùm ex parte actûs (ut *Formalistæ* loquuntur) sed etiam ex parte objecti debet præscindi à genere, & consequenter *intentionaliter objective.* *Confir.* Inter ea datur distinctio ex parte objecti, ex quibus datur compositio; sed ex genere & differentia datur compositio; ergo. *Minorem ipsi AA. admittunt. Maj. Prob.* Exinde, quia *compositio est distinctorum unio.* Nec possunt *AA.* dicere, distinctionem illam aut compositionem intelligendam duntaxat esse de actibus intellectûs, genus & differentiam repræsentantibus: aliàs hæc propositio: *Homo est animal rationale*, esset falsa, cùm unus actus non sit alius. Deinde homo componitur ex genere & differentia; ergo genus & differentia sunt quid aliud, quàm actus intellectûs, nempe duo conceptus objectivi ex parte rerum.

201. *Obj. 1.* Admissâ præcisione objectivâ verificantur de eodem duo prædicata contradictoria, scilicet hæc: *idem cognosci, & non cognosci*; sed hoc admitti nequit; ergo. *Prob. maj.*
An-

Animal & rationale sunt idem; sed de animali & rationali verificantur hæc contradictoria; ergo. R. 1. Ejusmodi syllogismi plerumque sunt vitiosi, quia mutatur status. R. 2. *Retorqueo in Formalistas.* Animal & rationale sunt idem; sed de animali & rationali verificantur contradictoria, scilicet hæc: *Cognosci clarè, & non cognosci clarè.* Ergo. R. 3. *D. maj.* Animal & rationale sunt idem in statu physico C. in statu intentionali & objectivo N. *si reponas.* Animal in statu objectivo est ipsa entitas v. g. hominis cognita; sed entitas hominis cognita est idem cum rationali; ergo etiam animal in statu objectivo est idem cum rationali. R. *D. maj.* Est ipsa entitas hominis cognita *adæquatè.* N. Cognita *inadæquatè.* C. Animal in statu objectivo est entitas v. g. hominis cognita inadæquatè sub ratione animalis; sic autem cognita est perfectio duntaxat unica, sive portio hominis singillatim repræsentata. *Si instes.* Animal in statu objectivo est idem cum animali in statu physico; sed hoc est adæquata hominis entitas; ergo & illud. R. *D. maj.* Est idem cum animali in statu physico adæquatè spectato. N. Cum animali inadæquatè spectato C. *si urgeas.* In statu physico non datur animal inadæquatè spectatum. R. *D.* Non datur formaliter actualiter C. non datur virtualiter & fundamentaliter. N.

202. *Obj. 2.* Animal existere physicè non potest absque rationali vel irrationali; ergo nec existere potest intentionaliter sine alterutro, h. e. nequit cognosci absque alterutro.

R. N. Conf. Disp. est. Quia existere physicè (idem dic de termino *produci* & similibus) est prædicatum physicum, quod cadit supra entitatem, ut est in se physicè; animal autem ut est in se physicè, semper est rationale vel irrationale. Econtrà verò cognosci non cadit supra rem, ut est in se physicè, sed quæ est in intellectu & objectivè. Potest autem res existere in intellectu inadæquatè secundùm unam tantùm formalitatem; mirum igitur non est, quòd *cognosci* supra unam cadere posse formalitatem, & *non cognosci* supra aliam. NB. Agitur hic de cognitione *abstractiva*, quæ non debet repræsentare rem, prout est in se physicè, sed prout inadæquatè convenit cum aliis: Non agitur autem de cognitione *intuitiva adæquata*, quæ totum objectum attingit.

203. *Obj. 3.* Lux solis illuminans punctum indivisibile, illuminat totum; ergo etiam cognitio intellectûs cognoscens objectum physicè indivisibile, cognoscit totum. *R. N. Conf. Disp. est.* Sol illuminando agit physico & materiali modo, consequenter actione suâ totam rei indivisibilis entitatem necessariò afficit. Econtrà potentia intellectiva longè aliter versatur circa objectum: Nam non cognoscit continuò totum; sed tantùm id, cuius aliundè hausit species; *Nihil enim in intellectu, nisi priùs fuerit in sensu.* Cùm igitur intellectus jam has, jam illas species objecti, realiter quidem & physicè indivisibilis, virtualiter tamen multiplicis, habere possit, mirum non est, quòd objectum

in-

inadæquatè tantùm cognoscat, jam secundùm hanc, jam secundùm illam formalitatem, prout nimirùm hujus vel illius habet species. Prætereà manifestum est, potentiam intellectivam plùs posse circa objectum, quàm potentiam physicè productivam. Nam mens nostra attingere potest res absentes, à sensibus remotas, præteritas, futuras, possibiles, imò & impossibiles; id quod potentiaè physicè productivæ nemo concedet. *Si ais.* Dum intellectus habet species *animalis*, habet etiam species *rationalis*; ergo cognoscendo *animal*, cognoscit etiam *rationale*. *R. N. ant.* Licèt species *animalis*, v. g. *motus progressivus*, procedat à re, quæ realiter una est, & simul *rationalis*; proptereà tamen alias illius rei perfectiones intellectui non manifestat, sed indicat duntaxat potentiam progressivam, sive perfectionem *animalis*; vel certè non magis manifestat *rationalis*, quàm *irrationalis*: sicut ergo, si illud, quod se movet, sit homo, etiam juxta *AA.* *irrationalis* non cognoscitur, ita nec cognoscitur *rationalis* per motum illum progressivum indifferentem ad utrumque. *Si urgeas.* Cognoscens *animal* cognoscit omne id, quod est *animal*; sed *animal* etiam est *rationalis*; ergo cognoscit etiam *rationalis*. *R. D. maj.* Cognoscit omne id, quod est *animal* essentialiter & *intensivè*, i. e. cognoscit omnia essentialia *animalis* prædicata. *C.* Cognoscit omne id, quod est *animal* realiter & *extensivè*, i. e. cognoscit omnia, quæ *animali* realiter iden-

tificata sunt. N. Cognoscitur quidem animal, quod est à parte rei, sed non ut est à parte rei.

204. *Obj. 4.* Si cognoscens præcisivè animal, non cognoscat rationale; ergo nec ipsum animal cognoscit, quod tamen implicat. *Prob. sequel.* Quod negatur de re quâpiam, etiam negatur de identificato cum illa; sed de rationali, quod animali identificatum est, negatur, quod cognoscatur; ergo id quoque negatur de animali. *R. D. maj. probat.* Etiam negatur de identificato cum illa *essentialiter C.* etiam negatur de identificato tantùm realiter. *subdist.* Negatur pro illo statu, pro quo est identificatum C. pro quo non est identificatum. N. Rationale autem non est identificatum animali pro statu objectivo & intentionali, pro quo est hæc negatio. *Si ais:* Animal essentialiter idem est cum homine, & rationale etiam essentialiter idem est cum homine; ergo hæc duo sunt quoque essentialiter idem inter se; *quæ enim essentialiter idem sunt cum uno tertio, etiam essentialiter idem sunt inter se.* *R. 1. Retorqueo.* Corpus est essentialiter idem cum homine, Anima etiam; ergo corpus & anima sunt idem inter se. *R. 2. D. ant.* Animal est idem cum homine adæquatè sumpto N. inadæquatè sumpto. C. *Si urgeas.* Vel cognosco animal, quod est v. g. in Petro, vel cognosco aliud? Si primum; ergo cognosco etiam rationale; quia animal Petri est ipsum rationale Petri. Si secundum; ergo non præscindo inter animal & rationale identificata. *R.* Cognosco animal, quod est in Petro, sed non, ut est in Petro, sive adæquatè sumptum. 204. *Obj.*

205. *Obj. 5.* Id cognoscitur, quod præscinditur; sed dum animal præscinditur à rationali, etiam rationale præscinditur ab animali; ergo dum præscinditur, animal & cognoscitur, etiam rationale cognoscitur. *R. D. maj.* Id cognoscitur, quod præscinditur actu & *positivè C.* quod præscinditur *negativè.* *Subdist.* quod *negativè signatè* præscinditur C. quod *negativè exercitè* præscinditur N. Rationale in præcisione animalis præscinditur *negativè exercitè*, h. e. relinquitur incognitum. *Si ais.* Animal & rationale distinguuntur distinctione rationis; ergo unum sine altero cognosci nequit. *R. D. Conf.* Si cognoscantur ut distincta, & ut per relationem alietatis se invicem respicientia C. si non cognoscantur ut distincta N. Possum autem cognoscere solum animal tanquam principium sentiendi, quin illud cognoscam ut distinctum. *Si reponas.* Esse præcisum est æquè terminus relativus, ac esse distinctum. *R. D.* Quoad rem N. quoad modum explicandi. C. *Si inferas.* Ergo intellectus cognoscens animal sine rationali mutaret objectum. *R. D. Illat.* mutaret *realiter & physicè* N. *intentionaliter & objectivè.* *Subdist.* mutaret *positivè vel negativè N. præcisivè.* C. *Si urgeas.* Juxta *Arist.* quod est simplex vel totum scitur, vel totum ignoratur; sed objectum præcisionis est simplex; ergo. *R. 1.* Ergo etiam Deus ens simplicissimum vel totus scitur, vel totus ignoratur. *R. 2. D. maj.* Quod est simplex & *physicè & metaphysicè*, vel totum scitur &c.

C. quod est simplex physicè tantùm, metaphy-
sicè verò multiplex N.

206. *Obj. 6.* Admissâ præcisione objectivâ
verificantur de animali v. g. & rationali contra-
dictoria realia physica & intrinseca. *Prob.* Ta-
lia contradictoria sunt: *posse cognosci*, & *non*
posse cognosci; sed hæc verificantur de animali
& rationali; ergo. *R. 1. N. supposit.* Dari ante
cognitionem *Animal & Rationale.* Cùm ejus-
modi nomina dicant duntaxat portiones entium
seorsum cognitæ. *R. 2. N. min. probat.* *Si di-*
cas. Ex eo, quòd animal in statu objectivo
cognoscatur, benè infero pro statu physico:
ergo potest cognosci. Ergo etiam ex eo, quòd
rationale in statu objectivo non cognoscatur,
bene infero pro statu physico: ergo non potest
cognosci. *R. N. Conf.* Ecce illationem similem:
benè infero: sol lucet, ergo potest lucere; er-
go etiam benè infero: sol non lucet, ergo non
potest lucere. Ratio vitiosæ illationis est; quia
ex carentia actûs non benè inferitur carentia po-
tentia, licèt ex actu benè inferatur potentia,
quam præsupponit. Si autem sic ponatur ar-
gumentum: Rationale non cognoscitur cognito
animali, ergo potest non cognosci; tunc illatio
erit æquè bona, ac hæc: sol non lucet, ergo
potest non lucere. Sed hæc duo: *Posse cognosci*,
& *posse non cognosci*, non sunt contradictoria
realia intrinseca.

Inst. 1. Si animal posset produci sine ratio-
nali, foret intrinsecè producibile sine rationali;
ergo si possit cognosci sine rationali, erit quo-
que

que intrinsecè cognoscibile sine rationali. R. N. *Cons. Disp. est.* Ad hoc, ut animal producat sine rationali, requiritur, ut animal reipsa habeat aliam essentiam physicam, ab essentia rationalis; cum produci sit prædicatum physicum. Econtra ad hoc, ut animal cognosci possit sine rationali, non requiritur alia essentia physica animalis; sed sufficit fundamentum in eadem & indivisibili re physicè, vi cuius repræsentari per cognitionem possit animal absque rationali. Potest etiam distingui *Cons.* sic: erit intrinsecè cognoscibile fundamentaliter C. formaliter N.

Inst. 2. Etiam humanitas & rationalitas sunt gradus metaphysici, nec tamen unus objectivè cognosci potest sine alio; ergo nec animal sine rationali. R. D. *ant.* Sunt gradus metaphysici, qui se habent ut pars & pars N. qui se habent ut totum & pars. C. Hic autem quæstio est de gradibus metaphysicis, qui se habent ut pars & pars.

207. *Obj. 7.* Præcisio rationis tenet se tantum ex parte actûs; ergo non datur objectiva. R. D. *ant.* Præcisio activa C. passiva N. *si quæras,* utrum præcisio objectiva sit extrinseca vel intrinseca? R. Est intrinseca ab extrinsecò. *Si reponas.* Quod est extrinsecum, nequit intrinsecè dividere rem intrinsecè indivisam; ergo præcisio objectiva nequit esse intrinseca objecto intrinsecè indiviso ab extrinseca cognitione præscindente. R. D. *Ant.* Quod est extrinsecum, nequit intrinsecè dividere rem intrinsecè indi-

vifam, si non fit virtualiter divifa C. si fit virtualiter divifa. N.

208. *Obj.* 8. Ex præcifione objectiva multa fequuntur absurda; ergo non eft admittenda. *Prob. ant.* I. Ex præcifione objectiva fequitur, nullam dari propofitionem effentialem, in qua prædicatum debet effe de effentia fubjecti. *Prob.* Admiffâ præcifione objectivâ unus gradus poteft concipi fine altero realiter identificato, ita ut hic alter gradus non fit de effentia prioris. *R. D. ult. probat.* Unus gradus habens rationem partis poteft concipi fine altero etiam habente rationem partis, cum quo facit unum metaphyficum unitate compositionis metaphyficæ, licet non unitate fimplicitatis metaphyficæ. C. Unus gradus habens rationem totius poteft concipi fine altero habente rationem partis ejuſdem totius. N. Hæc propofitio: *Homo eft animal*; etiam juxta objectiviftas eft effentialis, quia totum prædicatum eft de effentia fubjecti. Hæc autem præpofitio. *Animal eft rationale*; eft logicè accidentalis, non ſolùm juxta objectiviftas, fed etiam juxta alios.

209. II. Per præcifionem objectivam deftruitur principium hoc: *Quæ funt eadem unitertio, funt idem inter fe.* *Prob.* In ſententia objectiviftarum animali conveniunt rationale & irrationale, quæ tamen non conveniunt inter fe; ergo. *R. 1.* Solvant hoc ipſum Formaliftæ, & nos ſequemur. *R. 2. D. ant. probat.* Animali tanquam alicui tertio ſingulari, & incommunicabili conveniunt rationale & irrationale

nale N. Animal tanquam alicui tertio generico, & communicabili conveniunt rationale & irrationale. C. Requiritur autem ad hoc principium, ut tertium, cui duo identificantur, sit singulare & incommuniabile, aliàs etiam filius & Spiritus S. in divinis essent idem inter se, quia sunt idem cum essentia, quæ iis communicabilis est.

210. III. Ex præcisione objectiva sequitur syllogismum expository nihil concludere. *Prob.* Objectivistæ negant consequentiam huius syllogismi: *Hoc animal cognoscitur; sed hoc animal est hoc rationale; ergo hoc rationale cognoscitur.* R. D. *probat.* Objectivistæ negant consequentiam huius syllogismi, quia est expository N. quia est vitiosus. C. Habet enim quatuor terminos ex mutatione statûs. Nam animal in majori sumitur in statu intentionali, in minori verò in statu reali, & prout est in statu reali. Hinc etiam in forma distinguitur minor per terminos *realiter* & *formaliter* vel *adæquatè* & *inadæquatè*. Deinde quæso te, quid ergo Formalistæ respondent ad hunc syllogismum similem? *Hoc animal cognoscitur clarè; sed hoc animal est hoc rationale; ergo hoc rationale cognoscitur clarè.* Nunquid negant & ipsi consequentiam. *Si ais.* Hic syllogismus est bonus: *Hoc animal currit; sed hoc animal est hoc rationale; ergo hoc rationale currit.* Ergo & prior syllogismus erit bonus. R. N. *Cons. Disp. est.* Hic syllogismus ubique supponit pro statu reali; nam animal pro statu intentionali non curret, cum

cùm currere sit prædicatum physicum. Econ-
 trà secus est in priori syllogismo. *Si reponas.*
 supposito, quod videam à longè aliquid se mo-
 vens, & hoc movens sit Petrus, tunc benè
 dico: *Hoc animal cognoscitur; sed hoc animal est*
hoc rationale; ergo hoc rationale cognoscitur. Item
 benè concludo sic: *Hoc animal ex parte objecti*
cognoscitur; sed hoc animal ex parte objecti est hoc
rationale; ergo hoc rationale ex parte objecti cogno-
scitur. Ergo data disparitas nulla est. **R. 1.** *Retor-*
queo hos syllogismos in Formalistas, addendo
 tantùm τὸ *clarè*, ut suprâ feci. **R. 2.** *Si major pri-*
mi syllogismi faciat hunc sensum: Hoc animal,
i. e. hoc, quod est animal, cognoscitur adæquatè se-
cundùm totam entitatem, prout est à parte rei,
 tunc concedo totum. Si verò faciat hunc
 sensum: *Hoc, quod est animal, cognoscitur inadæ-*
quatè, secundùm unam tantùm formalitatem ob-
jectivam, tunc **N.** *Conf.* ob mutatam rursus sup-
 positionem. Pariformiter respondeo ad syllo-
 gismum secundum. Prætereà hîc adverten-
 dum, quod, si **AA.** velint τὸ *animal* in utrius-
 que syllogismi minore sumi intentionaliter, ne-
 ganda sit utrobique minor: falsum enim est,
 animal substans cognitioni esse rationale. Ex
 his patet responderi posse *tertio* sub distinctione
minoris. v. g. *Sed hoc animal est rationale ma-*
terialiter & identicè C. formaliter & objectivè N.
si inferas. Si materialiter & identicè etiam cog-
 noscatur rationale, dum cognoscitur animal,
 ergo *objectivistæ* æquè confundunt prædicata
 ac *Formalistæ.* **R. N.** *Illat.* nam *materialiter &*
iden-

identice cognosci rationale in dato casu, nil aliud est, quàm quòd intellectus, se reflectens super animal præcisum, agnoscat, quod rationale à parte rei sit idem cum animali præciso.

211. IV. Admissâ præcisione objectiva sequuntur idola mentis, & entia rationis. *Prob.* Idolum mentis & ens rationis est, quod nullibi potest existere, nisi tantùm in intellectu; sed formalitates objectivè præcisæ nullibi existere possunt, nisi in intellectu; ergo. R. I. Diæteria hæc sunt, quæ nihil probant, nisi linguam non satis frænata; quibus dum nos lacessunt AA. satis produnt, se causæ diffidere suæ, nostræ autem invidere. Possent objectivistæ tela ejusmodi retorquere in Formalistas; age enim, ubi existunt formalitates formalisticè præcisæ (si tamen formalitates præcisas habeant) nisi in intellectu? Verùm ne videantur à fortitudine Christiano-philosophica desciscere, his prætermisissis, & transmissâ liberaliter majore, malunt in forma distinguere minorem sic: sed Formalitates objectivè præcisæ nullibi existere possunt, nisi in intellectu, *quoad modum suæ distinctionis. C. quoad rem N.* quoad rem enim existunt à parte rei, cum præcisio objectiva nil mutet aut separet in & pro statu reali. Hoc autem enti chimærico & rationis non convenit. *Si reclamas:* Ad ens rationis, & idolum mentis sufficere, quod nequeat existere à parte rei quoad modum, quo concipitur. R. N. Hoc: tum quia hoc non fit absque fundamento, tum
quis

quia aliàs toties fieret idolum mentis, quoties intellectus cognoscit ens materiale; cùm illud cognoscat spiritualiter, qualiter non existit à parte rei. *Si urgeas.* Dum intellectus identificat ea, quæ sunt distincta, facit ens rationis; ergo pariter distinguendo ea, quæ sunt identificata, faciet ens rationis. *R. N. Cons. Disp. est.* Identificatio fit per affirmationem, consequenter intellectus positivè aliquid de altero sine fundamento affirmaret, quando distincta identificaret; sic autem affirmare, est facere ens rationis, cùm esset positivè fingere. Econtra distinctio non fit per affirmationem, sed tantùm per inadæquatam cognitionem, & cum fundamento in re. *Si instes.* Saltem animal fieret intrinsecè aliud à rationali per præcisionem objectivam, quod absque fictione fieri non posse videtur. *R. D.* Animal fieret aliud intrinsecè physicè *N.* fieret aliud intrinsecè objectivè *C.* *nec obstat*, quod intellectus præscindens sit extrinsecus ipsi animali objectivè sumpto. Nam fieri objectivè aliud ab altero, est cognosci sine altero; cognitioni autem activæ exercitè mutanti objectum respondet cognitio passiva, quæ objectio intentionali intrinseca est.

212. *Observa I.* Objectivistæ non negant possibilem esse præcisionem formalem, nam & ipsi admittunt actus præscindentes, sed negant, eam esse præcisionem perfectam, quia non habet objectum præcisum passivè, sine quo tamen præcisio perfecta, & ad universalia sufficiens esse nequit. *II.* Cognitio præscindens non est
judi-

judicium, sed apprehensio, sive inadæquata cognitio objecti nihil affirmans vel negans; hinc non facit ens rationis vel idolum mentis, quod debet fieri per actum falsum vel per fictionem.

III. Datur præcisio tantum inter illa, quæ se essentialiter non includunt. Hinc animal rationale nequit præscindi ab homine; cum nullum adsit fundamentum præscindendi. Hinc non omnis cognitio est præcisiva: Sic non præscindit cognitio intuitiva adæquata, nec comprehensiva.

IV. Sensus externi nequeunt præscindere objectivè. *Ratio est*: Quia sic præscindere, si strictè sumatur, est ita attingere unum, & non attingere alterum, quod tamen cum priori est identificatum, & æquè à potentia attingi posset, ut intellectus se reflectens, vel angelus videns objectum taliter præcisum, videat hanc unam tantum formalitatem, & nec *clare*, nec *confuse* alteram. Sed hoc non convenit sensui externo, quia hic semper tendit in objectum physicè tale, & modo materiali, adeoque non sic ferrur in objectum, ut attingat aliquid, & aliquid non attingat. Hinc oculus v. g. nequit videre colorem secundum se, quin simul videat speciem, & individuationem &c. saltem *confuse*; non quidem ideò, quòd hæc comprehendantur intra objectum adæquatum oculi, sed quòd hæc sint realiter identificata cum objecto adæquato oculi. *Si ais*: oculus sæpè nequit discernere colorem; ergo tunc præscindet rationem genericam. *R.* Discernere non pertinet ad oculum, sed ad intellectum; quòd autem intel-

lectus

lectus sæpè non discernat objectum, hoc provenit ab imperfectione specierum. Adhæc si sequela hæc esset legitima: *Intellectus discernere nequit, quem colorem in particulari oculus videat; ergo oculus præscindit objectivè.* Ergo etiam tunc præscinderet objectivè, quando objecta clarè, & in individuo percipit, v. g. duos flores, aut duo ova omninò similia, cùm in hoc quoque casu intellectus discernere non possit. V. Nec voluntas præscindit; cùm præcisio intentionalis solis potentiis cognoscitivis & repræsentativis sit propria, id quod ex conceptu præcisionis quivis facilè colliget. Fertur quidem voluntas in objectum aliquando præcisum, sed tunc ipsam præcisionem ab intellectu factam præsupponit. VI. Nec objectivè præscindit phantasia; quia hæc utpote potentia materialis & necessaria objectum cognoscit secundum determinationem speciei impressæ, quam visio in eadem producit, ut interim ex Animastica supponimus; sed hæc species non est præcisiva, cùm sit similis objecto suo, quod est visio; ergo nec ipsa phantasia erit præcisiva.

